

Početna stranica>Sudski postupci>Građanski predmeti>Sud koje države je nadležan?

Sud koje države je nadležan?

Austrija

1 Moram li tužbu podnijeti redovnom građanskom sudu ili specijaliziranom sudu (npr. sudu za radne sporove)?

Građanske predmete u pravilu u prvom stupnju rješavaju okružni sudovi (*Bezirksgerichte*) i pokrajinski sudovi (*Landesgerichte*) izvan Beča, okružni i pokrajinski sudovi odlučuju i u trgovačkim stvarima. Osim toga pokrajinski sudovi rješavaju i radnopravne i socijalnopravne predmete. Samo u Beču djeluju poseban Okružni trgovački sud (*Bezirksgericht für Handelssachen*), Trgovački sud (*Handelsgericht*) i Radni i socijalni sud (*Arbeits- und Sozialgericht*). U informativnom članku „Pravosudni sustavi“ vidljiva je podjela nadležnosti među okružnim i pokrajinskim sudovima, te među sudovima koji rješavaju predmete povezane s trgovačkim stvarima te radnim i socijalnim pravom.

2 Ako je predmet u nadležnosti redovnih građanskih sudova (odnosno ako ti sudovi imaju odgovornost za takve predmete), kako doznati kojem sudu treba podnijeti tužbu?

2.1 Postoji li razlika između nižih i viših redovnih građanskih sudova (npr. okružnih sudova kao nižih sudova i regionalnih sudova kao viših sudova), a ako postoji, koji je sud nadležan za moj predmet?

Nadležnost okružnih i pokrajinskih sudova u načelu se dijeli prema vrsti spora (stvarna nadležnost), a za sve ostale stvari prema vrijednosti predmeta spora. Stvarna nadležnost uvijek ima prednost pred nadležnošću prema vrijednosti spora.

Okružni sudovi nadležni su prema vrsti tužbe, primjerice u većini obiteljskih sporova i sporova povezanih s najmom. Pokrajinski sudovi nadležni su prema vrsti tužbe u sporovima obuhvaćenim Zakonom o odgovornosti za nuklearnu štetu (*Atomhaftpflichtgesetz*), Zakonom o odgovornosti službenih osoba (*Amtshaftungsgesetz*), Zakonom o zaštiti podataka (*Datenschutzgesetz*) te pravom u području tržišnog natjecanja i autorskih prava. Okružni sudovi nadležni su u predmetima u kojima je vrijednost spora do 15 000 EUR, a pokrajinski sudovi u predmetima u kojima je vrijednost spora veća od 15 000 EUR.

2.2 Mjesna nadležnost (je li sud u gradu A ili gradu B nadležan za moj predmet?)

2.2.1 Osnovno pravilo mjesne nadležnosti

Mjesno nadležan sud utvrđuje se na osnovi povezanosti predmetne osobe s područjem nadležnosti suda. Tužbe se u pravilu podnose sudu koji ima opću mjesnu nadležnost nad tuženikom. Mjesna nadležnost u odnosu na fizičku osobu obično se utvrđuje prema prebivalištu (*Wohnsitz*) ili uobičajenom boravištu (*gewöhnlicher Aufenthalt*). Više sudova može imati opću mjesnu nadležnost nad jednom osobom. Opća mjesna nadležnost nad pravnom osobom obično ovisi o lokaciji registriranog sjedišta pravne osobe.

2.2.2 Iznimke u odnosu na osnovno pravilo

2.2.2.1 Kada mogu odabrati između suda u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila) i drugog suda?

U nekim se slučajevima tužbe mogu podnositi sudu opće mjesne nadležnosti ili nekom drugom sudu po izboru odnosno sudu „izborne nadležnosti“ (*Wahlgerichtsstand*). Austrijskim pravom o nadležnosti samo se za parnične postupke priznaje više od dvadeset različitih sudova izborne nadležnosti za rješavanje pitanja ugovornih i izvanugovornih obveza u različitim situacijama te različitih tužbi povezanih s imovinskim pravom, te druga sudišta izborne nadležnosti postupovne naravi. To može biti, primjerice, sud mjesta izvršenja obveze ili mjesta navedenog na računu, sud mjesta predmeta spora (*forum rei sitae*), sud mjesta u kojem je prouzročena šteta ili sud na kojem je podnesena protutužba. Pravila o izboru nadležnosti mogu se znatno razlikovati od pravila europskog prava ili prava drugih država članica.

Primjerice, za sljedeće zahtjeve prema austrijskom pravu nadležni su sljedeći sudovi:

Za zahtjeve proizašle iz ugovora (osim zahtjeva na temelju ugovora o radu): tužbe radi utvrđivanja postojanja ili nepostojanja ugovora, radi njegova izvršenja ili ukidanja te radi naknade u slučaju neizvršenja ili neodgovarajućeg izvršenja mogu se uložiti na sudu mjesta u kojem tuženik treba izvršiti ugovor prema sporazumu stranaka. Sporazum treba dokazati ispravama.

Za zahtjeve za uzdržavanje: vidjeti informativni članak „Zahtjevi za uzdržavanje – Austrija“.

Za zahtjeve za naknadu štete: sporovi o naknadi štete koja je nastala uslijed ubojstva ili ozljeđivanja jedne ili više osoba, protuzakonitog lišavanja slobode ili materijalne štete mogu se rješavati i pred sudom na čijem je području nadležnosti prouzročena šteta. Osim toga, zahtjev za naknadu štete prouzročene kaznenim djelom može se podnijeti i za vrijeme trajanja kaznenog postupka protiv počinitelja.

Za zahtjeve za razvod braka: vidjeti odjeljak „Razvod braka – Austrija“.

Za zahtjeve u vezi s ostvarivanjem roditeljske skrbi: vidjeti odjeljak „Roditeljska odgovornost – Austrija“.

2.2.2.2 Kada moram odabrati neki drugi sud, a ne onaj u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila)?

U nekim slučajevima odlučuje sud posebne nadležnosti na kojem se mora uložiti tužba, što isključuje opću mjesnu nadležnost i izbornu nadležnost. Takav sud ima isključivu nadležnost (*ausschließlicher Gerichtsstand*). Isključiva nadležnost koja se ne može promijeniti ni sporazumom stranaka je obvezna nadležnost (*Zwangsgerichtsstand*). Obvezna nadležnost predviđena je posebnim pravilom. Isključiva nadležnost postoji prije svega u bračnom i obiteljskom pravu, ali nije ograničena samo na njega. Primjeri isključive nadležnosti su sudovi za sporove među bračnim ili registriranim partnerima ili za ostavinske sporove. Primjeri obvezne nadležnosti su sudovi nadležni za sporove na temelju obveznica ili sporove proizašle iz poslovanja udruga. Pravila o izboru nadležnosti mogu se znatno razlikovati od pravila iz europskog prava ili prava drugih država članica.

2.2.2.3 Mogu li stranke same dodijeliti nadležnost sudu koji inače ne bi bio nadležan?

Ako ne postoji obvezna nadležnost (vidjeti prethodnu točku 2.2.2.2.), stranke mogu izričitim sporazumom dogovoriti nadležnost jednog ili više prvostupajskih sudova ili isključiti sudove koji bi inače imali nadležnost. Sporazum se mora odnositi na određeni spor ili na sporove koji proizlaze iz određenog pravnog spora ili pravnog odnosa. Nema posebnih zahtjeva u pogledu oblika sporazuma o nadležnosti. Međutim, sporazum je potrebno potvrditi ispravama u slučaju njegova osporavanja tijekom postupka.

To strankama omogućuje da promijene sudsku nadležnost (na temelju predmeta ili mjesta spora) koja bi inače bila predviđena. Takvi se sporazumi mogu sklapati prije početka postupka ili na njegovu početku. Moguć je sporazum kojim se stvarna nadležnost prenosi s prvostupajskog suda na okružni sud, pod uvjetom da je prvostupajski sud nadležan na temelju vrijednosti predmeta te u okviru opće i trgovačke nadležnosti.

Promjena mjesne nadležnosti moguća je ako nije izričito isključena. Ako se zakonskim propisom zabrani promjena nadležnosti primjenjuje se obvezna nadležnost suda. Primjerice, promjena mjesne nadležnosti nije dopuštena ili je dopuštena samo u ograničenoj mjeri ako se nadležnost određuje člankom 14. Zakona o zaštiti potrošača, člankom 83.a ili 83.b Zakona o sudskoj nadležnosti, člankom 532. Zakona o parničnom postupku, člankom 9. Zakona o sudovima za radne i socijalne sporove, člankom 51. Uredbe o naknadi za dohodak ili člankom 253. Stečajnog zakona.

3 Ako je predmet u nadležnosti specijaliziranih sudova, kako doznati kojem se sudu moram obratiti?

Samo u Beču postoje posebni građanski sudovi za trgovačke predmete, odnosno Okružni trgovački sud i Trgovački sud te posebni građanski sudovi za radnopravne i socijalnopravne postupke, odnosno Sud za radne i socijalne sporove u Beču. U svim ostalim okruzima trgovačke predmete te predmete u području radnog i socijalnog prava rješavaju redovni sudovi. Pravila o mjesnoj nadležnosti za trgovačke predmete te predmete u području radnog i socijalnog prava u načelu slijede ona iz općeg parničnog postupka.

Posljednji put ažurirano: 05/06/2023

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJNI-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.